

PRESUDA SUDA

24. studenoga 1977.(*)

„Pravo na poslovni nastan državljana država AKP-a”

U predmetu 65/77,

povodom zahtjeva koji je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u uputio Cour d'Appel, Douai (Žalbeni sud u Douaiju, Francuska), s ciljem da u postupku pokrenutim pred tim sudom na temelju zahtjeva za obavljanje odvjetničke vježbe pri Odvjetničkoj komori u Lilleu koji je podnio

JEAN RAZANATSIMBA, diplomirani pravnik, odvjetnički pomoćnik, s prebivalištem u Lilleu,

pribavi prethodnu odluku o tumačenju članka 62. Konvencije AKP-EEZ, potpisane u Loméu 28. veljače 1975. između afričkih, karipskih i pacifičkih država, s jedne strane, i Europske ekonomske zajednice, s druge,

SUD,

u sastavu: H. Kutscher, predsjednik, M. Sørensen i G. Bosco, predsjednici vijeća, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore i A. O'Keefe, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Reischl,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Presudom od 18. svibnja 1977., koju je Sud zaprimio 27. svibnja 1977., Cour d'Appel, Douai, (Žalbeni sud u Douaiju) postavio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u dva prethodna pitanja o tumačenju članka 62. Konvencije potpisane u Loméu 28. veljače 1975. između afričkih, karipskih i pacifičkih država, s jedne strane, i Europske ekonomske zajednice, s druge strane, i objavljene kao prilog Uredbi Vijeća br. 199/76 od 30. siječnja 1976. (SL L 25., str. 1.) (u daljnjem tekstu: Konvencija iz Loméa), u vezi s pravom na obavljanje odvjetničke djelatnosti u Francuskoj Republici.
- 2 Iz spisa je razvidno da je tužitelj u glavnom postupku, koji je državljanin Madagaskara i ima diplomu iz prava te Certificat d'Aptitude à la Profession d'Avocat (potvrda o osposobljenosti za obavljanje odvjetničke djelatnosti), dobivenu u skladu s francuskim

pravom, zatražio da ga se primi na mjesto odvjetničkog vježbenika pri Odvjetničkoj komori u Lilleu.

- 3 Nakon što je Conseil de l'Ordre (Vijeće Komore), ne dovodeći u pitanje uobičajenu istragu i provjere, utvrdilo da je tužitelj stručno osposobljen za prijam, svoju je suglasnost uvjetovalo primjenom uvjeta državljanstva iz članka 11. Zakona br. 71.1130 od 31. prosinca 1971. o reformi određenih pravnih i sudskih profesija (Journal Officiel de la République Française (Službeni list Francuske Republike), 1972., str. 131.) koji glasi kako slijedi: „Mora biti Francuz, osim ako međunarodnim sporazumom nije drukčije određeno.”
- 4 S tim u vezi tužitelj se pozvao na članak 62. Konvencije iz Loméa, a Vijeće Komore je Odlukom od 14. prosinca 1976., pozivajući se na članak 177. Ugovora o EEZ-u, od Suda zatražio da prethodno odluči o dvama pitanjima koja su po sadržaju istovjetna pitanjima koja je postavio Cour d'Appel, Douai (Žalbeni sud u Douaiju) (predmet 3-77, SL C 40 1977., str. 8.).
- 5 Cour d'Appel (Žalbeni sud) je, na temelju žalbe koju je podnio Procureur Général (državni odvjetnik), gore navedenom presudom poništio odluku Vijeća Komore uz obrazloženje da Vijeće Komore, kada odlučuje o prijmu na mjesto odvjetničkog vježbenika, nastupa kao upravno tijelo, a ne kao sud pa da stoga nije nadležan Sudu uputiti zahtjev za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora.
- 6 Slijedom toga, Sud je rješenjem od 15. lipnja 1977. odredio brisanje predmeta 3/77 iz upisnika (SL C 185, str. 1.).
- 7 Iz gore navedene presude također proizlazi da je poništenjem odluke Vijeća Komore pitanje tužiteljeva prijma na mjesto odvjetničkog vježbenika u cijelosti prešlo na Cour d'Appel (Žalbeni sud).
- 8 Smatrajući da mu je za rješenje predmeta o kojem odlučuje potrebno tumačenje članka 62. Konvencije iz Loméa, nacionalni je sud postavio sljedeća dva prethodna pitanja:

„1. Daje li se člankom 62. Konvencije iz Loméa od 28. veljače 1975. državljaninu države AKP-a, a osobito državljaninu Madagaskara, pravo na poslovni nastan na državnom području države članice, a osobito francuskom državnom području, bez ikakvog uvjeta glede državljanstva?

2. Omogućava li pridržaj iz gore navedenog članka 62. državi članici da zahtijeva državljanstvo te države ili druge države članice za obavljanje određene djelatnosti, u ovom slučaju odvjetničkog poziva?”

Prvo pitanje

- 9 Prema članku 62. Konvencije iz Loméa, „u pogledu dogovora primjenjivih u stvarima poslovnog nastana i pružanja usluga, države AKP-a, s jedne strane, i države članice, s druge, postupat će prema državljanima i društvima država članica, odnosno državljanima i društvima država AKP-a nediskriminirajuće. Međutim, ako u pogledu neke djelatnosti država AKP-a ili država članica nije u mogućnosti osigurati nediskriminirajuće

postupanje, države članice, odnosno države AKP-a nisu u pogledu te djelatnosti obvezne takvo postupanje osigurati ni prema državljanima i društvima te države.”

- 10 U svojem pisanom podnesku tužitelj u glavnom postupku tvrdi da je u stvarima poslovnog nastana učinak članka 62. Konvencije iz Loméa jednak učinku odredaba Ugovora o EEZ-u te se poziva na načela na kojima se temelji presuda Suda od 21. srpnja 1974., *Reyners/Belgija*, 2/74, Zb., 1974., str. 631.
- 11 Međutim, tekst članka 62. ne dopušta takvo tumačenje.
- 12 U stvari, tekstom, koji se poziva na dvije skupine država koje obvezuje Konvencija iz Loméa, a to su države AKP-a i države članice EEZ-a, propisano je da je svaka država koja pripada jednoj od te dvije skupine obvezna prema državljanima bilo koje države koja pripada drugoj skupini postupati nediskriminirajuće.
- 13 Međutim, tekst tog članka nema za cilj osigurati jednakost postupanja između državljanina države AKP-a i državljanina države članice EEZ-a.
- 14 Konkretno, tim se člankom ne obvezuju ni države AKP-a ni države članice EEZ-a da prema državljanima države koja pripada drugoj skupini postupaju jednako kao prema svojim državljanima.
- 15 Međutim, prethodni zaključak ne daje odgovor na pitanje imaju li možda državljani države AKP-a pravo, na temelju pravila o nediskriminaciji iz članka 62. Konvencije iz Loméa, pozivati se na određene prednosti koje u vezi s poslovnim nastanom država članica priznaje drugim državama AKP-a.
- 16 Iz informacija koje je na zahtjev Suda dostavila francuska vlada zapravo proizlazi da je Francuska Republika s manjim brojem država AKP-a sklopila konvencije o poslovnom nastanu ili sudske konvencije koje se temelje na uzajamnoj primjeni nacionalnog postupanja.
- 17 Također je bilo navedeno da je prethodno između Francuske Republike i Republike Madagaskar postojala sudska konvencija koja se temeljila na načelu jednakog postupanja u vezi s početkom obavljanja odvjetničke djelatnosti, ali da su na poticaj Republike Madagaskar njezine odredbe naknadno bile zamijenjene konvencijom koja je u pogledu odvjetničkog poziva ograničena na slobodu pružanja usluga u posebnim slučajevima.
- 18 Kao posljedica postojanja tih posebnih dogovora u odnosima između Francuske Republike i nekih država AKP-a nameće se pitanje treba li možda pravilo o nediskriminaciji iz članka 62. Konvencije iz Loméa tumačiti tako da državljaninu Madagaskara u Francuskoj osigurava jednako postupanje kao državljanima onih država AKP-a koje imaju takve prednosti.
- 19 Kako bi se odgovorilo na to pitanje dovoljno je utvrditi da nije protivno pravilu o nediskriminaciji iz članka 62. da država članica eventualno ograniči povoljnije postupanje na državljanima jedne države AKP-a pod uvjetom da takvo postupanje proizlazi iz odredaba međunarodnog sporazuma koji sadržava uzajamna prava i prednosti.

- 20 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da se, kada je država zakonodavno ograničila obavljanje određenih profesija na vlastite državljane, člankom 62. Konvencije iz Loméa državljaninu države AKP-a ne daje pravo da se poslovno nastani na državnom području te države članice bez ikakvog uvjeta u pogledu državljanstva.

Drugo pitanje

- 21 Odgovor na drugo pitanje, čija je svrha utvrditi opseg pridržaja iz druge rečenice članka 62. Konvencije iz Loméa, bio bi potreban samo u slučaju da se prva rečenica toga članka bila protumačila na način da se u pogledu sporne profesije na državljane država AKP-a primjenjuje nacionalno postupanje.
- 22 Budući da to nije slučaj, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje.

Troškovi

- 23 Troškovi vlade Francuske Republike i Komisije Europskih zajednica, koje su Sudu podnijele očitovanja, ne nadoknađuju se.
- 24 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

u odgovoru na pitanja koja mu je presudom od 18. svibnja 1977. postavio Cour d'Appel, Douai, (Žalbeni sud iz Douaija) odlučuje:

Člankom 62. Konvencije AKP-EEZ, potpisane u Loméu 28. veljače 1975. između afričkih, karipskih i pacifičkih država, s jedne strane, i Europske ekonomske zajednice, s druge, državljaninu države AKP-a ne daje se pravo da se poslovno nastani na državnom području države članice EEZ-a bez ikakvog uvjeta u pogledu državljanstva ako je ta država pravo na obavljanje određenih profesija zakonodavno ograničila na vlastite državljane.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 24. studenoga 1977.

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski